

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.5, oktober 2014

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Vanja Thaulow

Tilsyn ved dr.theol. h.c. Niels Jørgen Cappelørn

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2023

Indledning til “Davids Klagesang”

ved Else Riisager

Indhold

- 1 Digtets forlæg
- 2 Digtets bibelhistoriske baggrund
- 3 Grundtvigs gendigtning
- 4 Anvendt litteratur

1 Digtets forlæg

“Davids Klagesang” med førstelinjen “Israel! paa dine Høie” blev udgivet den 4. september 1811 i Knud Lyne Rahbeks ugeskrift *Sandsigeren eller den danske Huusven*, nr. 31, s. 487-488.

Grundtvigs digt har forlæg i den dødsklage over kong Saul og hans søn Jonatan, som David synger (jf. 2 Sam 1,17-18). Dødsklagen, 2 Sam 1,19-27, er et gammeltestamentligt digt, der angiveligt har været en del af en ældre samling af sange og salmer, *De Retskafnes Bog*, som nu er gået tabt (*Gads Bibel Leksikon* 1998, s. 679).

I den danske bibeloversættelse *Biblia* fra 1787 gengives digtets tema som “Hvorledes ere de vældige faldne?” (vers 19, 25 og 27). Digtet er karakteristisk ved, at et personligt udtryk, tydeligst i vers 26, trænger igennem den ellers traditionelle brug af billeder (se Dinesen 1992, s. 49-51). I de gammeltestamentlige digte hører paralleller med til de almindeligt anvendte stiltræk, se f.eks. vers 22.

2 Digtets bibelhistoriske baggrund

Situationen i digtet er, at tronprætendenten David lige har fået underretning om, at

den israelitiske hær har lidt totalt nederlag i et slag mod hovedfjenden filistrene i Gilboas bjerge, og at Kong Saul og Jonatan er blandt de døde (2 Sam 1,1-16). Pga. lange stridigheder med Saul havde David måttet flygte og havde til sidst taget tjeneste hos israelitternes fjender. Det lykkedes ham dog at undgå at skade israelitterne og at holde sig ude af det omtalte slag.

Digtet markerer afslutningen på den lange kamp mellem oprøreren David og kong Saul, som der berettes om i Første Samuelsbog. Davids vej til kongemagten er nu banet. I dødsklagen udtrykker David dog kun sin sorg over den døde Saul, der tidligere havde været som en far for ham og givet ham magtfulde poster.

Samtidig beskriver digtet Davids dybe sorg over at have mistet sin ven, Sauls søn, Jonatan. Digtet hylder begge for at være faldne helte.

3 Grundtvigs gendigtning

Gendigtningen følger det bibelske digt ganske nøje. Indholdet i hvert bibelsk vers gengives i tilsvarende afsnit i Grundtvigs digt. Sprogbrugen i digtet ligger gennemgående tæt på oversættelsen i *Biblia* 1787, som var den bibeludgave, Grundtvig brugte. Især ved læsningen af de gammeltestamentlige bøger anvendte han som regel denne oversættelse, da han ikke var så helbepåen i det hebraiske. Visse steder er digtet en næsten ordret gengivelse af den bibelske tekst.

Læs mere

Som eksempel kan nævnes 2 Sam 1,26 (*Biblia* 1787):

[Det gjør] mig meget ont for dig min broder Jonathan; du var mig saare liflig [dvs. kær], din kierlighed var mig underligere [dvs. mere vidunderlig] end qvinders kierlighed.

Den kantede parentes [Det gjør] i den bibelske tekst betyder, at der er tale om en usikker læsemåde, og verset er blevet forsynet med følgende note: "ell. jeg er angst, [hierte-]klemt".

Ligesom forlægget er gendigtningen uden opdeling i strofer og uden rim.

"Davids Klagesang" blev ikke genudgivet i Grundtvigs levetid. I stedet lavede Grundtvig en ny, tekstnær gendigtning af versene fra 2 Sam 1,19-27 og indsatte den som en del af *Kort Begreb af Verdens Krønike, betragtet i Sammenhæng* fra 1814 (s. 356-358). Dette digt indgik med titlen "Davids Klage over Jonathan" i *Sang-Værk til den Danske Kirke-Skole* (1870) som nr. 49.

4 Anvendt litteratur

- *Biblia, / Det er / Den ganske Hell. Skriftes / Bøger, / Ved / Hans Kongl. Majests. / Vor allernaadigste Arve-Herres / Kong Christian / Den Syvendes / Christelige Omsorg, / med Fliid og efter Grund-Texten*

efterseete og rettede ?[sic] saa / og med mange Paralleler og udførlige Summarier forsynede (1787) København.

- Dinesen, Palle (1992) *Samuelsbøgerne og Kongebøgerne fortolket*. København.
- *Gads Bibel Leksikon* (1998) red. Geert Hallbäck og Hans Jørgen Lundager Jensen. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1814) *Kort Begreb af Verdens Krønike, betragtet i Sammenhæng*. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1868-1881) *Salmer og aandelige Sange*, bind 2 1870: *Sang-Værk til Den Danske Kirke-Skole*. København.
- Rahbek, Knud Lyne udg. (1811) *Sandsigeren eller den danske Huusven, et Ugeskrift*. København.